

Juryrapport

Dr. Saal van Zwanenberg Ereprijs 2019

Door Prof. dr. D.D. Breimer uitgesproken versie 15 november 2019

De Dr. Saal van Zwanenberg Ereprijs wordt eens in de twee jaar uitgereikt aan een wetenschapper die zich zeer verdienstelijk heeft gemaakt op het gebied van onderzoek dat direct of indirect heeft geleid tot de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen of de processen die daar rondom plaatsvinden. De Ereprijs is dit jaar toegekend aan Professor Harry Struijker Boudier van de Universiteit Maastricht.

Dames en heren,

Graag zal ik nu namens de jury kort toelichten waarom dit jaar aan Professor Struijker Boudier de Dr. Saal van Zwanenberg Ereprijs is toegekend.

Harry Struijker Boudier studeerde scheikunde aan de Katholieke Universiteit Nijmegen (nu de Radboud Universiteit), waar hij tevens in aanraking kwam met het toen wereldberoemde Farmacologisch Laboratorium, dat geleid werd door de Professoren Ariëns en van Rossum. Zij hebben ongetwijfeld een inspirerende rol gespeeld bij de ontwikkeling van het wetenschappelijk denken en doen van onze laureaat van vandaag. (Dat geldt overigens ook voor mijzelf, want ik deed in die tijd op datzelfde lab promotieonderzoek. Harry promoveerde in 1975 cum laude bij Prof. Van Rossum op catecholamine receptormechanismen in de hersenen, die o.a. een rol spelen bij de centrale regulatie van de bloeddruk. En met de bestudering van die bloeddruk was de basis gelegd voor het onderzoeksveld waar Struijker Boudier zijn hele leven lang trouw aan is gebleven en waaraan hij eminente en wereldwijd belangwekkende, bijdragen heeft geleverd.

Na zijn promotie ging hij als postdoc werken in het laboratorium van Prof Arthur Guyton in Jackson Mississippi, die heel bekend was op het terrein van de systeemfysiologie van de bloedcirculatie. Daar werd denk ik Harry's al bestaande liefde voor de farmacologie aangevuld met die voor de fysiologie en de pathofysiologie van hart- en vaatziekten. Terug in Nederland werd hij gevraagd om aan de toen pas gestarte Universiteit van Maastricht een geheel nieuw farmacologisch laboratorium op te zetten, vooral gericht op onderzoek naar de oorzaken en behandeling van hoge bloeddruk. Dit viel in die tijd samen met het ter beschikking komen van nieuwe klassen van antihypertensiva en het onderzoek in Maastricht heeft baanbrekende bijdragen geleverd aan nieuwe inzichten in het beter begrijpen van de werkingsmechanismen van die geneesmiddelen en daarmee tevens de basis gelegd voor weer nieuwe klassen bloeddrukverlagers. We weten allemaal hoe belangrijk die zijn voor het in toom houden van de bloeddruk ter voorkoming van vroegtijdige sterfte door hart- en vaatziekten.

In Maastricht werd het team van onderzoekers onder leiding van Struijker Boudier gaandeweg sterk uitgebreid, zodat vrijwel alle van belang zijnde pathofysiologische mechanismen van hart- en vaatziekten konden worden onderzocht. Een continue stroom van wetenschappelijke publicaties met hoge impact uit Maastricht was het gevolg. Het onderzoek van hemzelf focuste hoe langer hoe meer op de langetermijneffecten van die ziekten en de mogelijkheden van herstel. En nog weer later is ook de belangstelling voor een goede behandeling van hart- en vaatziekten

in derdewereldlanden gekomen, in samenwerking met de WHO. Hij zal daar ongetwijfeld straks in zijn voordracht nog wel meer over vertellen.

In Maastricht werden intensieve samenwerkingsverbanden met andere groepen tot stand gebracht, leidend tot de oprichting van het Cardiovascular Research Institute Maastricht (CARIM), dat tot de dag van vandaag een van de meest toonaangevende Europese instituten is op het gebied van translationeel cardiovasculair onderzoek. Struijker Boudier stond ervan aan de wieg in 1988, was voorzitter van het bestuur en wetenschappelijk directeur gedurende vele jaren.

Ook buiten Maastricht, nationaal en internationaal, was hij buitengewoon actief. In Nederland in vele besturen en commissies, waaronder Medigon (het huidige ZonMW, de Gezondheidsraad, de Hartstichting, de Nierstichting, de Nederlandse Vereniging voor Farmacologie. Hij zat verscheidene onderzoekvisaties voor en internationaal was hij zeer betrokken bij organisaties op het gebied van hypertensie en cardiovasculair onderzoek, o.a. in besturen en adviesraden, teveel om op te noemen. Maar dat zegt wel iets over zijn indrukwekkende wetenschappelijke reputatie op zijn vakgebied en met name dat van de bloeddrukregulatie. Daar heeft hij ook verschillende wetenschappelijke onderscheidingen voor ontvangen, waaronder een eredoctoraat van de Universiteit van Luik en de Descartes Huygens Prijs van de Franse regering.

Dames en heren, goed voorbeeld doet goed volgen. Als inspirator van vele studenten en promovendi heeft Harry's enthousiasme aanstekelijk gewerkt. Meer dan 40 mensen zijn bij hem gepromoveerd en vele postdocs hebben bij hem gewerkt. Maar liefst 17 van hen zijn zelf professor geworden in Nederland of in het buitenland. Dat levert na verloop van jaren een gigantische wetenschappelijke offsprong of stamboom op, een echte legacy om trots op te zijn.

De jury meent met het toekennen van de Dr. Saal van Zwanenberg Ereprijs 2019 aan Professor Harry Struijker Boudier geheel in overeenstemming met de doelstelling ervan te hebben gehandeld: toekenning aan iemand die direct of indirect baanbrekend werk heeft gedaan aan de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen en het ontrafelen van mechanismen die daartoe leiden. Hij heeft dat zijn hele loopbaan lang op indrukwekkende wijze gedaan.

Proficiat Harry namens de jury. Ik heb gezegd, namens de voltallige jury:

Prof. dr. W.J. (Wim) Quax, hoogleraar farmaceutische biologie, Rijksuniversiteit Groningen

Prof. dr. D.D. (Douwe) Breimer, em. hoogleraar farmacologie, Universiteit Leiden

Prof. dr. M.P. (Marja) van Diejen-Visser, hoogleraar klinische chemie, Maastricht UMC